

Jaarverslag 2020

Stichting Goois Natuurreservaat

Koester ons groene thuis

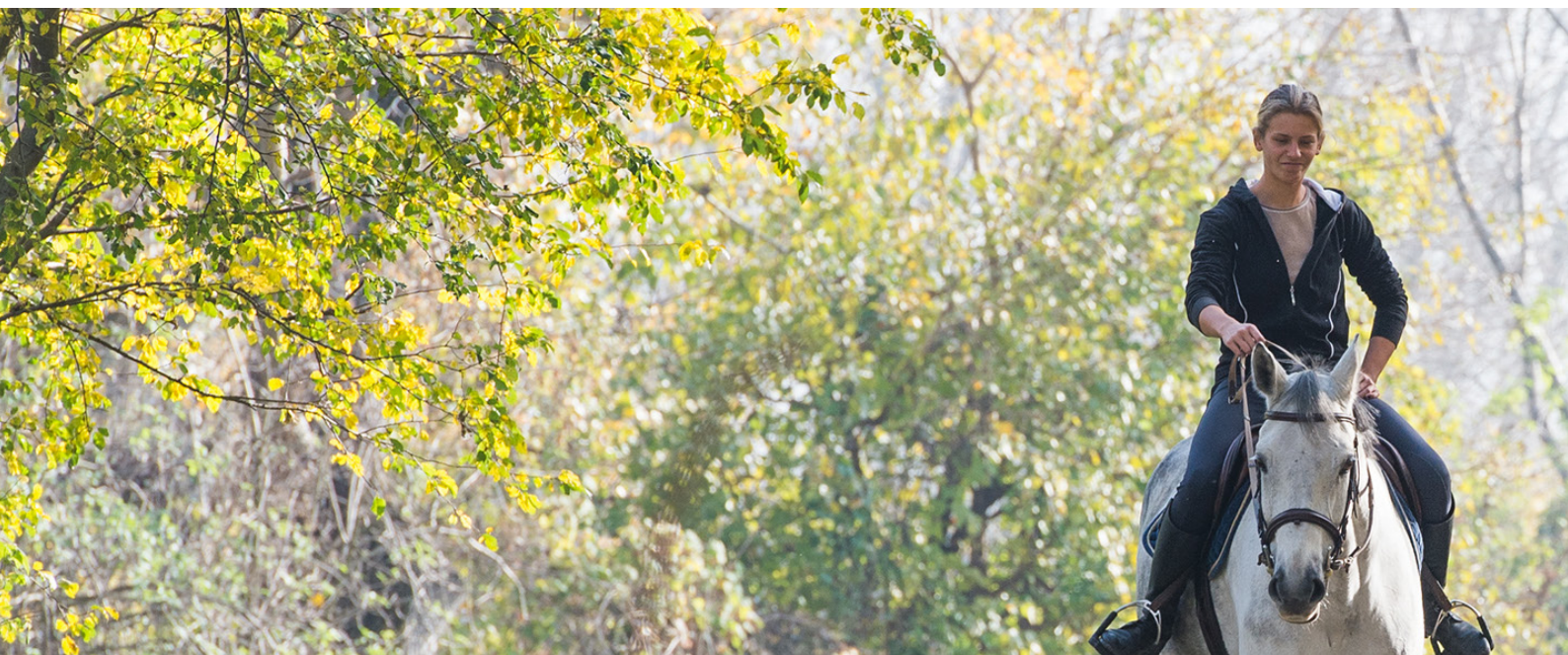

Goois
Natuurreservaat

1. Inleiding

1.	Voorwoord	4
2.	Bescherming en natuurbeheer	5
	Beheervisie	5
	Bossen van de toekomst	6
	Bloemrijke akkers	6
	Opvolging boomveiligheidscontrole	6
	Droogte	7
	Bijzondere waarnemingen	7
3.	Belangenbehartiging	8
	Algemeen	8
	Bossenstrategie	8
	Regionale Energie Strategie (RES)	8
	Provinciale ruimtelijke ontwikkelingen	8
	Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio	9
	Kennismaking Goois Natuurreservaat	9
4.	Recreatie	10
	Drukke	10
	TBO Recreatiemonitor Coronadrukke	10
	Voorzieningen	10
	Afval	10
	Aangescherpt hondenbeleid	11
	Samenwerking met boa's en politie	11
5.	Draagvlak en profilering	12
	Herontdekken en waarderen van de natuur	12
	Activiteiten	12
	Profileringsstrategie	13

	Donateurs, geefmotievenonderzoek ingezet	13
	Campagnes winter-, zomer- en bomencampagne en donateurswerving	14
	Nieuwe website en webwinkel	15
	Topjaar nieuwe donateurs	16
	Nalatenschappen	16
	Stichting Steun	16
6.	Aankoop	17
	Aankoop bosperceel Monnikenberg	17
	Totaaloppervlakte	17
7.	Organisatie	18
	Interne bedrijfsprocessen	18
	Thuiswerken	18
	Integriteitsbeleid	18
	Vrijwilligers	19
8.	Projecten	20
	Tafelberg	20
	Schaapskooi Laren	21
	Natuurbrug Westerheide	21
	Volkstuinen Laapersveld terug naar de natuur	21
	HOV en Voltooing De Groene Schakel	22
	Hoorneboeg	22
	Plan Huydecopersweg	23
	Kinderspeelplekken in de natuur, speelbos Sijsjesberg	23
9.	Financiën	27

1. Voorwoord

Terugblikkend op het afgelopen jaar zie ik dat veel mensen de natuur hebben gevonden of hervonden. Dit jaar, waarin het Goois Natuurreservaat 88 jaar is geworden, hebben we een recordaantal bezoekers mogen verwelkomen in onze natuurgebieden.

De natuur bracht rust en ontspanning in deze moeilijke periode. Voor ons is het een uitgelezen kans om de inwoners van het Gooi te laten zien hoe mooi en uniek de Gooise natuur is en hoe bijzonder het is om hier te wonen.

Door de toenemende belangstelling voor de natuur, is het voor ons des te belangrijker om een goede balans te behouden tussen natuurbescherming en recreatie. Een belangrijk speerpunt in onze nieuwe beheervisie. Waar mogelijk gaan we de natuur robuuster maken, zodat zij beter bestand is tegen de klimaatveranderingen. Maar we willen niet alleen beschermen en beheren. We vinden het ook belangrijk dat iedereen kan blijven genieten van de natuur. We werken hard om al dit moois ook voor de volgende generaties veilig te stellen.

Juist nú is het belangrijk om bezoekers en bewoners van het Gooi bewust te maken van het feit dat we hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen. Het is ons 'groene thuis'. Daar mogen we van genieten maar het houdt ook in dat we samen de kosten dragen die verbonden zijn aan het koesteren van dit bijzondere stukje Nederland.

We werven daarom op een actieve manier nieuwe donateurs en vragen giften voor mooie projecten. En door middel van een nieuwe brochure wijzen we mensen op de mogelijkheden om het Goois Natuurreservaat op te nemen in hun testament. Speciaal dank aan de Nationale Postcodeloterij. Ook in 2020 hebben wij weer een mooie bijdrage mogen ontvangen. Dat bedrag komt rechtstreeks ten goede aan het herstel en de beleving van de natuur in het Gooi.

Bovendien zijn we het ook aan onze missie verplicht om altijd en overal -of het nu in de bossen of op heide is, achter de computer thuis of op kantoor- ons werk zorgvuldig en vol energie te doen. 'Koester ons groene thuis', dat is wat we doen. Niets meer, en niets minder.

Een mooie en dankbare taak.

Kees - Jan Dosker
Voorzitter bestuur Goois Natuurreservaat

Door de toenemende belangstelling voor de natuur, is het voor ons des te belangrijker om een goede balans te behouden tussen natuurbescherming en recreatie. Een belangrijk speerpunt in onze nieuwe beheervisie. Waar mogelijk gaan we de natuur robuuster maken, zodat zij beter bestand is tegen de klimaatveranderingen.

---

2. Bescherming en natuurbeheer

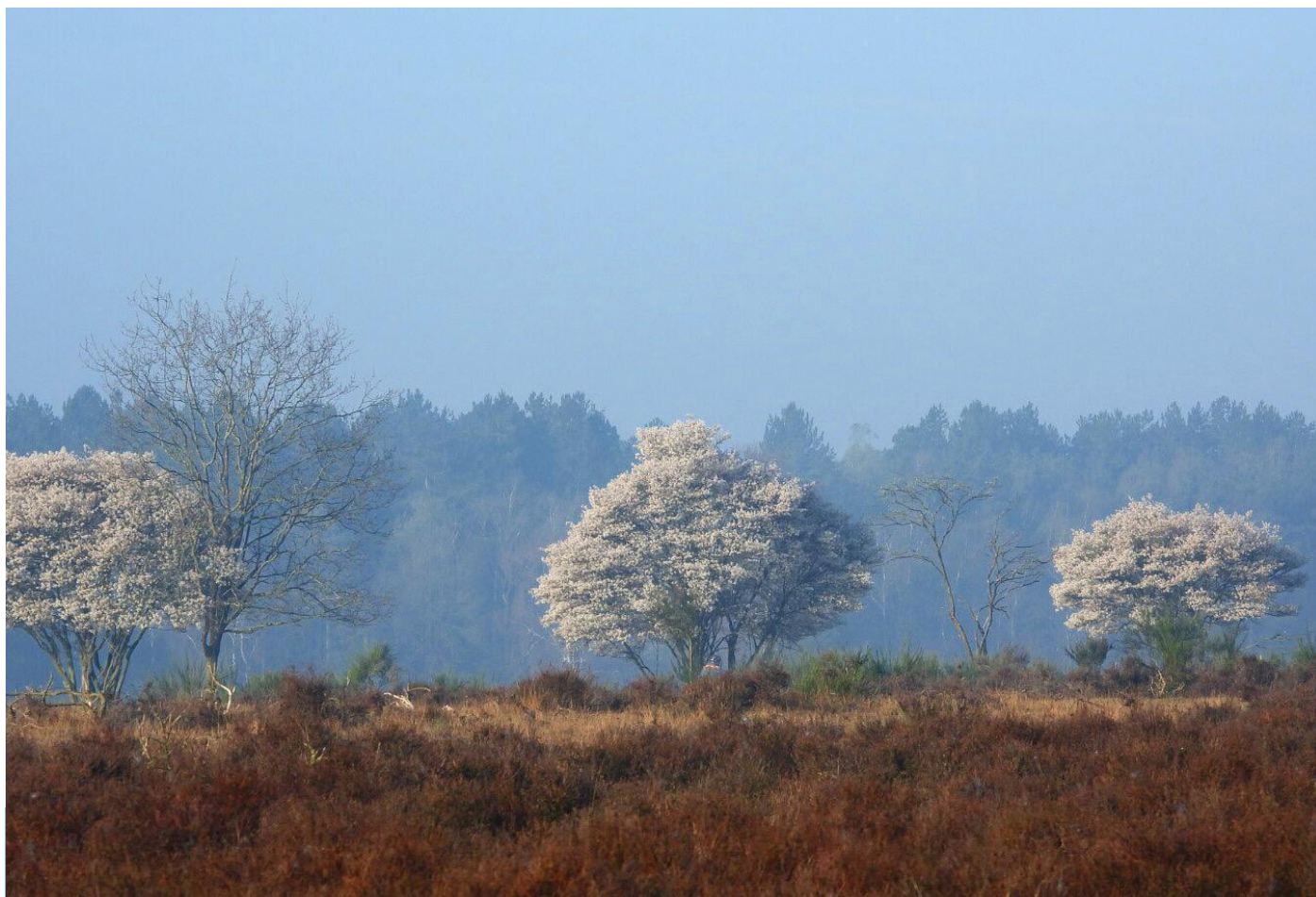
Beheervisie

Een essentiële opdracht dit jaar voor het Goois Natuurreservaat was het opstellen van een nieuwe beheervisie. Actualiteiten zoals klimaatverandering, aandacht voor bossen, boskap, biodiversiteit en stikstof problematiek onderstreepten het belang van een nieuwe visie. In opdracht van het Goois Natuurreservaat heeft Bosgroep Midden-Nederland een aanzet gemaakt en een proces opgezet met inbreng van organisaties en burgers uit de regio. Naast de klankbordgroep 'gebruikers natuurterreinen Goois Natuurreservaat' en de vrijwilligers van het Goois Natuurreservaat hebben tientallen inwoners de moeite genomen hun belangrijkste onderwerpen en standpunten voor het voetlicht te brengen. Dat gebeurde eerst nog tijdens openbare bijeenkomsten, maar vanaf de zomer, vanwege de coronamaatregelen, online.

Alle reacties zijn doorgenomen, gewogen en vertaald naar wat ze betekenen voor de beheervisie. Tijdens de decembervergadering van het bestuur van het Goois Natuurreservaat is deze nieuwe visie vastgesteld. De visie heeft een looptijd van twaalf jaar en een tijdshorizon voor de visie van ca. 25 jaar. De visie is voor iedereen te raadplegen en downloaden via de [website van het Goois Natuurreservaat](#).

Met de afronding van het nieuwe beheerplan is ook het daarbij behorende nieuwe Beheer Registratie Systeem (BRS) bijna helemaal afgerond. De basis voor BRS is ArcGIS online: een Geografisch Informatie Systeem dat ons in staat stelt om alle data en informatie direct te koppelen aan kaartbeelden. Ook levert dit de kans om extra kaartlagen toe te voegen wanneer dat nodig is. Alle basisgegevens zijn ingevoerd en nogmaals doorgelopen op coherentie en om specifieke doelstellingen te waarborgen, zoals bijvoorbeeld corridors of speciale eco-hotspots. Daarnaast zijn de beheerbeschrijvingen gemaakt voor alle natuurgebieden en de maatregelen.

Deze aanpak, dit beheerplan, is nodig voor ons eigen beheer, maar is ook een voorwaarde voor de SNL (subsidiestelsel Natuur en Landschap van de provincies) certificering voor natuur gerelateerde subsidies.

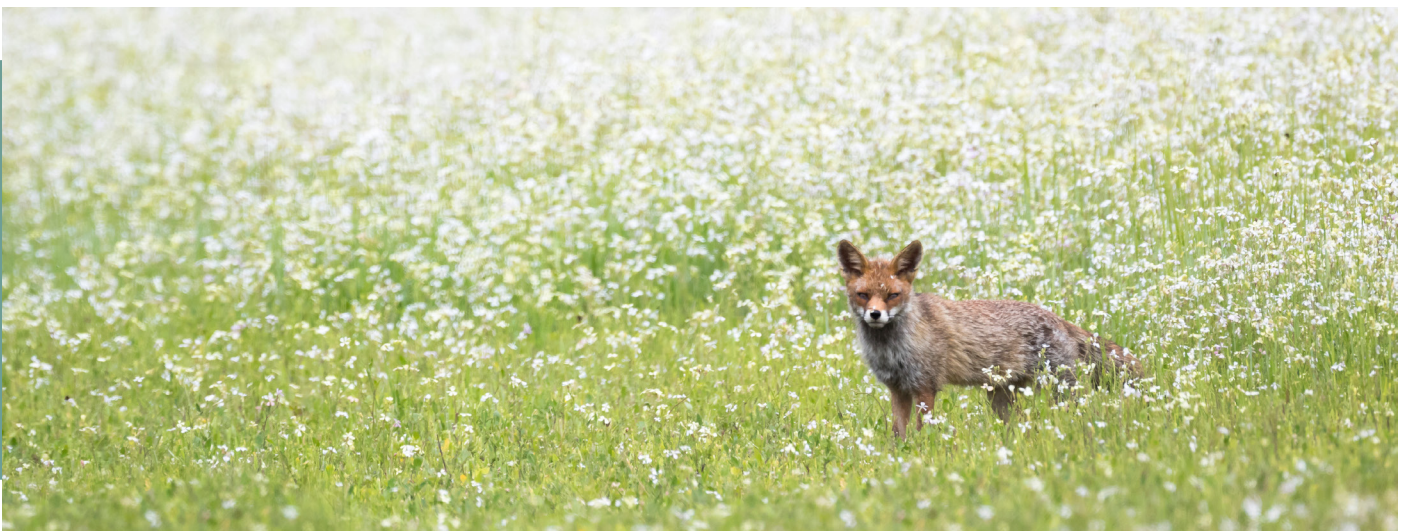
Bossen van de toekomst

In lijn met de beheervisie en beheerplannen, en de Bossenstrategie van het Rijk, heeft het Goois Natuurreservaat een aanpak geformuleerd voor onze bossen. Deze bestaan voor ongeveer de helft uit productiebossen die tussen 1930 en 1960 zijn aangeplant. Het hout van deze bossen was oorspronkelijk bestemd voor de mijnbouw, de bouw of voor productie van papier. Dat is nu niet meer het geval; de productiefunctie is vervallen. De biodiversiteit in deze voormalige productiebossen is laag. Omdat bij het Goois Natuurreservaat het behoud van de natuur en de bevordering van de biodiversiteit topprioriteit heeft, worden er geen nieuwe productiebossen meer aangeplant. De biodiversiteit – en dus de natuurwaarde – van bestaande bossen zal worden verhoogd. Deze bossen van de toekomst hebben een meer natuurlijke samenstelling van boom- en struiksoorten, bijpassende flora en fauna, meer dood hout in het bos en een gevarieerde structuur.

In onze natuurgebieden zijn naast de productiebossen ook bossen aanwezig die op dit moment al een passende soortensamenstelling, een goede structuur en een redelijke biodiversiteit hebben. Dat noemen we 'handen af'-bos. Dat houdt in dat er vanuit bosbeheer vrijwel niets meer aan gedaan hoeft te worden. We laten de natuur er haar gang gaan. Het Goois Natuurreservaat is in beginsel terughoudend en voorzichtig met boskap. Wanneer het toch noodzakelijk is, wordt dit goed afgewogen in het belang van natuur en landschap. Wij zijn ons daarbij goed bewust van de gevoeligheid van kappen van bomen en van de betekenis van de filterfunctie van fijnstof en van het vastleggen van CO₂ van bos en bomen.

Bloemrijke akkers

In het afgelopen jaar zijn op de akkers van het Goois Natuurreservaat door onszelf of door de pachters bloemrijke randen ingezaaid. Op sommige akkers, zoals in akkers met boekweit, zijn de bloemen en kruiden over de hele akker door het gewas gezaaid. Door de droge start van het voorjaar kwamen er weinig bloemen- en kruiden op. Gelukkig zorgde de regen in de tweede helft van het voorjaar ervoor dat de zaden toch ontsproten. Zo was over het geheel genomen de opkomst van bloemen en kruiden redelijk tot goed. Vooral in de zomer en de herfst hebben veel vlinders, bijen, hommels en andere insecten hiervan geprofiteerd. De huidige resultaten van monitoring laten een positief effect zien van de bloemrijke akkerranden. Voor elke soortgroep van insecten geldt dat er aanzienlijk meer gevonden worden in bloemrijke akkerranden dan op akkers zonder bloemrijke randen.

Opvolging boomveiligheidscontrole

De boomveiligheidscontrole (de zogenaamde VTA: Visual Tree Assessment), met in het vervolg daarop het snoeien van bomen, is afgerond. Voor de eerste regio was dit aan het begin van het jaar (voor het broedseizoen), en van oktober tot december zijn regio noord en zuid afgerond. In totaal zijn 312 km aan paden en wegen aangepakt. Daarbij zijn dode bomen geveld en bomen gesnoeid om dode takken te verwijderen. Dit was een grote klus in verband met veel achterstallig onderhoud. Door deze veiligheidscontrole en snoeiwerk was er veel minder schade tijdens stormachtig weer in het najaar. Vanaf 2021 wordt de boomveiligheidscontrole en daarbij behorende onderhoud in een jaarlijks schema uitgevoerd.

Droogte

Dit jaar kende weer een droog voorjaar en een droge zomer. Na de droge periode in april en mei brak er een redelijk goede periode aan in juni en juli. Hierdoor zijn de ergste effecten van verdroging en brandrisico achterwege gebleven. In augustus brak er weer een hele warme periode aan. De opeenvolgende droge jaren hebben vooral een negatief effect gehad op bepaalde bomen; zij hebben last van droogteschade en zijn verzwakt. Vooral de zomereik, maar ook beuken, hebben hier last van. Doordat dit het derde droge jaar op rij is, leidt dit tot een verminderde weerstand van de bomen. Ook de fijnspar en de lariks hebben hiervan te lijden. De fijnspar verzwakt door de droogte en is extra gevoelig voor de letterzetter, een kevertje dat onder de bast gangen graaft en daar de sapstroom verstoort. Uiteindelijk sterft de boom af.

Bijzondere waarnemingen

Gelukkig zijn er ook het afgelopen jaar weer bijzondere waarneming gedaan. Zo heeft de boomvalk het afgelopen jaar een aantal succesvolle nesten gehad met een gemiddelde van drie jongen. Daarnaast is de zwarte specht regelmatig gespot. Deze specht is een bijzondere soort, waarvan er nog drie tot vier paartjes zijn in onze gebieden. Ook is er een ravenpaar waargenomen met waarschijnlijk één jong in het afgelopen jaar.

Naast vogels zijn er ook bijzondere planten waargenomen. Bijvoorbeeld in het gebied van het Jeneverpad, in De Zuid. Daar komen een aantal bijzondere planten voor, zoals grondster en bosdroogbloem. Er is bovendien smal vlieszaad waargenomen bij het Huydecopersbos.

Tot slot laat monitoring op de natuurbrug Zwaluwenberg zien dat de hazelworm zich via de brug verplaatst. Verdere monitoring zal nodig zijn om zeker te weten of er genetische uitwisseling plaatsvindt tussen de verschillende populaties aan beide zijden van de natuurbrug.

3. Belangenbehartiging

Algemeen

Het natuurgebied Goois Natuurreservaat staat niet op zichzelf. Het ligt in een drukbevolkt gebied met diverse stedelijke kernen. Er is veel interactie tussen natuurgebied en stedelijk gebied. Er wordt gerecreëerd maar ook gereisd. Wegen en spoorlijnen brengen onder andere geluid en fijnstof met zich mee.

De wereld staat niet stil; er zijn voortdurend ontwikkelingen. Er worden gebieden omgevormd of bebouwd. Het Goois Natuurreservaat wordt daarom regelmatig gevraagd om bij de plannenvorming inbreng te leveren en is regelmatig betrokken bij deze ontwikkelingen. Hierbij levert het Goois Natuurreservaat vooral informatie over effecten van ontwikkelingen op natuurwaarden. Vaak zijn er ook kansen voor natuur en landschap die we proberen te benoemen en te benutten. En soms staan we op de bres ter bescherming van deze waarden. Een aantal van deze ontwikkelingen zijn hieronder aangegeven.

Bossenstrategie

Het Rijk heeft een Bossenstrategie opgesteld. Deze is nodig om meer samenhang te ontwikkelen ten aanzien van het bossen-, natuur- en klimaatbeleid. Daarnaast is vanuit het Rijk en provincies het Programma Natuur in voorbereiding. Dit biedt kansen voor versterking van natuur en verbetering van de natuurkwaliteit en biodiversiteit.

Regionale Energie Strategie (RES)

Binnen de provincie Noord-Holland is het proces van de Regionale Energie Strategie (RES) opgepakt.

Deze richt zich op het aanbieden van mogelijkheden voor duurzame energieopwekking door middel van wind en zon op verschillende locaties in verschillende delen van Noord-Holland. Het Goois Natuurreservaat heeft inbreng geleverd voor deelregio het Gooi.

Ook het bestuur van het Goois Natuurreservaat heeft zich goed georiënteerd op dit vraagstuk. Aan de ene kant wordt de noodzaak gevoeld van energietransitie. Aan de andere kant is er noodzaak de kwetsbare waarden te beschermen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de volgende conclusie:

- De natuurgebieden moeten ontzien worden. Wat kwetsbaar is, dient te worden beschermd.
- Randvoorwaarde blijft dat ingrijpen niet strijdig mag zijn met de statutaire doelstellingen van de stichting.
- Duurzame opwekking mag de biodiversiteit niet aantasten en dient zelfs bij te dragen aan de versterking van de biodiversiteit.
- Deelnemen aan onderzoek is en blijft zinvol.
- Kijk ook naar kleinschalige opwek mogelijkheden, en bekijk of de investering dan nog efficiënt is.

Provinciale ruimtelijke ontwikkelingen

Op initiatief van de provincie Noord-Holland zijn er ideeën aangedragen voor projecten gericht op versterking van de biodiversiteit en natuurkwaliteit in het Goois Natuurreservaat.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio

Veelal op verzoek van eigenaren of projectontwikkelaars is van gedachten gewisseld over herinrichting en gewijzigde gebruik van de volgende locaties:

- trappenberg te Huizen,
- tergooi-ziekenhuis Blaricum,
- herbestemming terrein Visio Huizen,
- herbestemming terrein Hocras Gooise Meren.

Het uitgangspunt bij de herinrichting moet zijn om negatieve effecten op de omringende natuurgebieden te voorkomen of te minimaliseren en kansen voor natuur en landschap binnen of buiten het ontwikkelgebied te benutten. We houden de vinger aan de pols bij ontwikkelingen waarvan al meteen duidelijk is dat de impact groot en negatief is, zoals bij het bouwplan aan de Driftweg te Gooise Meren.

In een aantal gevallen zijn overheden en organisaties op zoek naar samenwerking of samenloop-voordelen.

De mogelijkheden hiertoe worden verkend en onderling besproken zoals bij de volgende initiatieven:

- buitenpoort Station Bussum Zuid,
- biodiversiteit in Gooise Meren,
- strategische visie en recreatievisie Blaricum,
- regenklaar Laren,
- drinkwaterstrategie PWN-Vitens.

Kennismaking Goois Natuurreservaat

De belangenbehartiging voor het Goois Natuurreservaat werd het afgelopen jaar ook vormgegeven door bezoeken van prominente regionale bestuurders. Zo heeft op 20 mei de heer Van Dijk, Commissaris van de Koning van de provincie Noord-Holland, een bezoek gebracht aan Goois Natuurreservaat. In aanwezigheid van burgemeester Ter Heegde van Gooise Meren, is de heer Van Dijk bijgepraat tijdens een wandeling vanaf Heidezicht in Bussum. We hebben verteld over de extra drukte op ons terrein, als gevolg van de coronamaatregelen, en de uitdaging om mensen aan te spreken én hen tegelijkertijd te interesseren in de natuur.

Daarnaast heeft burgemeester Broertjes van de gemeente Hilversum op 11 september 'stage' gelopen bij onze schaapskudde. Ook burgemeester Mol van de gemeente Laren is op 10 december met de kudde mee op pad geweest. Beide burgemeesters hebben hun waardering geuit voor het vakmanschap van onze schaapsherders en de functie van de kudde als beheerder van onze heide.

4. Recreatie

Drukke

De toestroom van wandelaars, fietsers, sporters en mensen die op zoek waren naar een andere omgeving was ongekend dit jaar. Het werd tijdens sommige weekenden zo druk dat we onze bezoekers moesten oproepen om een andere keer te komen. Via sociale media, pers en onze nieuwsbrief hebben we aandacht besteed aan het belang van de regels in de natuur.

Natuur zo dicht bij de bebouwde omgeving betekent ook dat de natuur in het algemeen al veel gebruikt wordt als recreatiegebied. Door de coronapandemie werd dit nóg meer. Sportactiviteiten die normaal gesproken in de sporthal plaatsvonden, en huisfeestjes, verplaatsten zich naar de natuurgebieden. Ook werden tuinen opgeruimd en huizen opgeknapt. Meer dan ooit werd de natuur ook gebruikt als dumpplaats voor bouw en tuinafval.

TBO Recreatiemonitor Coronadrukke

Samen met de andere terreinbeherende organisaties in Noord-Holland is in de zomer een QuickScan uitgevoerd naar de extra recreatieve drukte in de natuurgebieden als gevolg van de coronapandemie. Aan de ene kant is het verheugend vast te stellen dat mensen eropuit trekken als ze in hun bewegingsvrijheid worden beperkt zoals bij de coronamaatregelen het geval was. Het levert voor veel mensen (nieuwe) natuurervaringen op. Bewegen in de natuur is ook goed voor de gezondheid en draagt bij aan draagvlak voor de bescherming van natuur en landschap en voor het werk van organisaties zoals het Goois Natuurreservaat. Aan de andere kant leidde dat tot grote drukte in de natuurgebieden met verstoring van dieren en planten als gevolg en irritaties tussen groepen recreanten. Op de indicatieve kaart waarop de stijging van recreatiedruk is vastgelegd, steekt de regio Gooi er bovenuit.

Voorzieningen

In 2020 zijn fiets- en ruiterspaden weer in regulier onderhoud meegenomen. De ruiterspaden zijn doorgespit, zodat er geen boomwortels groeien en de kuilen en natte plekken zijn vlakgetrokken. Een aantal fietspaden is in groot onderhoud meegenomen, waaronder het fietspad bij Tafelberg/Blaricummerheide en het fietspad in het Spanderswoud aan de Hilversumse kant. Daarnaast zijn er een groot aantal klaphekjes en fietsroosters opgeknapt, en grotere kuilen en natte plekken zijn aangepakt bij de wandelpaden.

Afval

Afgelopen jaar zagen we, de afvalstromen toenemen in de natuurgebieden van het Goois Natuurreservaat. Door de coronamaatregelen (en zeker tijdens de periodes van lockdown) zien we een enorme toename van zwerfafval. Dit is mede te wijten aan de sluiting van de horeca waardoor er op meerdere plekken koffie to go wordt aangeboden. Dat levert extra afvalstromen op als kartonnen bekers en andere verpakkingen. Vooral in en rond de afvalbakken, maar ook op andere plekken. Door extra afvalzakken op te hangen en door de frequentie van het legen van de afvalbakken af te stemmen op de toename, kunnen we de gebieden toch op orde houden.

Ook zagen we een grote toename in illegale dumpingen van afval. Bijna wekelijks vonden we puin, huisraad, verbouwingen, groenafval en afval uit de illegale hennepcultuur. Ook nieuwe locaties leken in trek.

Zoals bijvoorbeeld de toegangsweg naar Theehuis 't Bluk aan de Zuiderheide. Veel van dit afval wordt vakkundig afgevoerd via de firma Van Dijk uit Hilversum. Een ander deel kon worden afgevoerd via de GAD.

Aangescherpt hondenbeleid

De druk op de natuur door gebruikers wordt steeds groter. Grote groepen loslopende honden, waarvan we er de afgelopen jaren steeds meer hebben zien komen, zijn bij uitstek de grootste natuurverstoorders. Dat zien we aan het aantal dode reeën en verstoring van broedsels van vogels.

Ook ontvangen we grote hoeveelheid klachten van bezoekers over hondenuitlaatservices die hun roedel niet meer in de hand hebben of van hondeneigenaren die zich belaagd voelen door de grote groepen honden. Het is dan ook niet voor niets dat collega-natuurbeschermingsorganisaties het beleid hanteren van maximaal drie honden per begeleider in de natuur. In veel natuurgebieden geldt zelfs een compleet aanlijngedbod. Op 1 oktober 2020 is daarom door het bestuur van het Goois Natuurreservaat besloten om met ingang van 15 juli 2021 het aantal honden per begeleider in het Goois Natuurreservaat te maximaliseren tot drie, om op deze wijze de overlast van grote groepen honden aan te pakken.

Het besluit heeft veel losgemaakt in de regio. Er kwamen reacties binnen via e-mail, er is een brand-brief door 24 hondenuitlaatbedrijven naar het bestuur gestuurd, en er zijn raadvragen gesteld in de gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren. Ook is een petitie in ontvangst genomen die geïnitieerd was vanuit de hondenuitlaatbedrijven. Van de reacties zijn iets meer dan de helft adhesiebetuigingen voor het aangescherpte beleid van het Goois Natuurreservaat.

Samenwerking met boa's en politie

In het afgelopen jaar zijn weer een aantal gezamenlijke acties ondernomen door verschillende boswachters, boa's en polities. Deze acties waren gericht op milieudelicten en handhaving.

Vanwege het toezicht op de extra drukte en naleving van de coronamaatregelen is er ook samengewerkt met de bereden politie die op verschillende gebieden patrouilleerde.

4. Draagvlak en profilering

Herontdekken en waarderen van de natuur

De impact van de coronapandemie op onze communicatieactiviteiten was groot. De jaarlijkse evenementen werden afgelast of maakten plaats voor onlineactiviteiten. De schaapskooi Blaricum bleef, als een van onze belangrijkste publiekslocaties, bijna het hele jaar dicht en onze publieksbijeenkomsten over de nieuwe beheervisie werden vervangen voor een digitale consultatie.

Activiteiten

De meeste evenementen van het Goois Natuurreservaat konden niet doorgaan. Voor het schaapscheerfeest, ons jaarlijkse hoogtepunt, hebben we een [prachtige film](#) kunnen maken die we gedeeld hebben met al onze donateurs en liefhebbers van de Gooise natuur en onze kudde.

De meeste excursies konden helaas niet doorgaan. Maar [digitaal op pad met onze boswachter Mirjam de Hiep](#) kon natuurlijk wel. We brachten de natuur bij de mensen thuis aan de hand van twee digitale wandelingen in samenwerking met ontmoetingsplek De Groene Afslag. En regiobeheerder Rob Rossel vertelt in zijn vlogs regelmatig over de bijzondere momenten in de natuur.

Het Goois Natuurreservaat heeft in samenwerking met AWN Naerdincklant een aantal excursies georganiseerd voor Open Monumentendag over de grote archeologische en cultuurhistorische rijkdom van de heidevelden. Grafheuvels, waterputten en de banscheiding zijn nog altijd zichtbaar in het landschap aanwezig. Ook zijn er in dit gebied heel veel archeologische vondsten gedaan, waarvan enkele zelfs landelijk bijzonder zijn.

Tot slot: in het kader van de Week-van-de-erfgooier (9-16 oktober) heeft het Goois Natuurreservaat een spiksplinternieuwe wandeling gemaakt, te vinden op www.gnr.nl/erfgooiers. Tijdens de route van 8,5 kilometer beleeft de wandelaar de geschiedenis van de Erfgooiers.

Het Goois Natuurreservaat heeft in samenwerking met AWN Naerdincklant een aantal excursies georganiseerd voor Open Monumentendag over de grote archeologische en cultuurhistorische rijkdom van de heidevelden.

Profilering

Het Goois Natuurreservaat is dit jaar gestart met actieve profilering van de organisatie en het werk als natuurbeschermingsorganisatie. We zetten (sociale) media actief in om onze achterban te bereiken en te laten groeien. We zijn ook actief gestart met Instagram en delen ons nieuws en standpunten via verschillende kanalen zoals de (digitale) nieuwsbrief, filmpjes, vlogs, advertenties, televisie en het inzetten van de pers. Projecten, openingen, natuurnieuws en organisatienieuws delen we op al onze kanalen.

De media had veel belangstelling voor onze activiteiten. De nieuwe beheervisie, het aangepaste hondenbeleid, afval in de natuur, onze wandelroutes en de drukte in de natuur waren veel besproken onderwerpen. Er was aandacht voor ons werk in de landelijke media. Televisieprogramma's als Klokhuis, BinnensteBuiten, 5 Uur Live en Vroege Vogels maakte uitzendingen over ons werk in de natuur. Zo werken we, naast aanwezigheid in onze natuurgebieden zelf aan nog meer zichtbaarheid van de organisatie. Zichtbaarheid die we de komende jaren verder willen vergroten.

Donateurs, geefmotievenonderzoek ingezet

Donateursgelden zijn een belangrijke bron van inkomsten voor het Goois Natuurreservaat. Via structurele, eenmalige en extra giften maken donateurs projecten voor een sterke en gezonde natuur (mede) mogelijk. Het gaat bijvoorbeeld om projecten voor het verhogen van de biodiversiteit in delen van onze gebieden of de aankoop van nieuwe gebieden.

Bovendien zorgt een stevige donateursachterban voor een hoger draagvlak voor het werk van het Goois Natuurreservaat in de regio. Alle reden dus om onze donateurs te koesteren, te zorgen dat hun aantal op peil blijft en het liefst stijgt. Gelukkig kunnen wij spreken van een trouwe achterban die doorgaans gemiddeld tien jaar donateur blijft.

Om een goed beeld te krijgen van de motieven van mensen om het Goois Natuurreservaat wel of niet te steunen als donateur hebben wij dit jaar een geefmotievenonderzoek gehouden onder bestaande donateurs en niet-donateurs. We hebben dit gedaan via interviews en een online enquête.

Hieruit kwamen vier duidelijke geefmotieven naar voren die wij in de toekomst willen gebruiken om onze donateurswerving verder door te ontwikkelen en te optimaliseren:

- ik vind natuurwaarden belangrijk,
- ik wil ervoor zorgen dat onze kinderen later ook nog van de Gooise natuur kunnen genieten,
- ik vind het belangrijk op samen met elkaar in het Gooi te zorgen voor de Gooise natuur,
- ik maak met plezier gebruik van de Gooise natuur in mijn 'achtertuin', en daarom doe ik daar graag iets voor terug.

Campagnes winter-, zomer- en bomencampagne en donateurswerving

In 2018 is onze nieuwe huisstijl en pay-off geïntroduceerd: 'Koester ons groene thuis'. Ook is een start gemaakt met het verkennen van nieuwe ledenwerfmethodes. Zo zetten we de gratis aan te vragen wandelroutes in voor leadwerving (potentiële donateurs). In 2020 is deze wandelrouteserie afgerond met een winter- en zomercampagne.

De winterwandeleroute en zomerwandeleroute zijn beide enkele honderden keren aangevraagd. Er is door ons hiervoor geadverteerd op Facebook. Aanvragers werden via een automatische mailcampagne opgevolgd voor het geven van een eerste, losse gift. Later dat jaar zijn deze mails opgevolgd met een verzoek om structureel donateurschap; om een echte Gooise Natuurbeschermers te worden (voor 30 euro per jaar).

We zien naar aanleiding van het klikgedrag op Facebook en het aantal aanvragen dat deze campagnes goed zijn voor de zichtbaarheid van het Goois Natuurreservaat (en ook als zodanig gewaardeerd worden), maar als ledenwervend mechanisme zijn ze minder geschikt.

Een campagne die zeer succesvol is verlopen was een actie voor de werving van extra giften voor het planten van loofbomen in onze gebieden met een lage biodiversiteit. De actie is niet alleen uitgezet onder bestaande donateurs, maar ook onder potentiële donateurs en via een brief per post en e-mail. In deze campagne vroegen we mensen 10 euro te doneren. Hieraan is massaal gehoor gegeven. We mochten meer dan 20.000 euro aan giften en steunbetuigingen en vragen van betrokken en bezorgde inwoners van het Gooi ontvangen. Dit geeft aan dat een vitale en sterke natuur in de omgeving een onderwerp is dat veel mensen aan het hart gaat. Inmiddels zijn de plantwerkzaamheden gestart. We houden onze donateurs en giftgevers natuurlijk van deze actie op de hoogte van de voortgang.

Vanwege dit succes houden we nu vanaf nu ieder jaar in de zomer een extra-giftactie.

Om het aantal donateurs op peil te houden is in 2020 een 'koude' wervingsactie uitgezet in lookalike-postcodegebieden van onze donateursachterban. Dit betekent dat we een brief hebben gestuurd naar mensen die nog geen donateur zijn in postcodegebieden die lijken op postcodegebieden waar veel van onze donateurs wonen. Hiervoor hebben we extern adressen ingekocht.

Ook deze actie heeft mooie resultaten laten zien. Er zijn 130 mensen Gooise Natuurbeschermers geworden en meer dan zeventig mensen hebben een losse gift gegeven. Als welkomstcadeau ontvingen nieuwe Gooise Natuurbeschermers een exclusieve kliko-sticker.

Nieuwe website en webwinkel

Begin 2020 is de nieuwe website gelanceerd, gerealiseerd door bureau W3S uit Rotterdam. De nieuwe website oogt fris en bijdetijds met veel ruimte voor sfeerbeelden uit de Gooise natuur. Het hoofddoel van de website is het informeren van publiek en pers (recreatiemogelijkheden, beleid en beheer, organisatie, nieuws) en ledenwerving: donateurs, nieuwsbrieflezers, campagnedeelnemers. Deze website biedt hiervoor meer en betere mogelijkheden dan de vorige.

Voor de afhandeling van betalingen er een koppeling met het bekende betaalplatform Mollie.

Ook is aan de website een webwinkel gekoppeld. Deze is geheel vernieuwd in 2020 en ondergebracht in een Woocommerce-omgeving, een betrouwbare en stabiele tool waarop veel webwinkels zijn gebaseerd. De webwinkel is eenvoudig en zeer klantvriendelijk in gebruik en sterk in het promoten van relevante artikelen aan (potentiële) webwinkelklanten; ook wel upsell en cross-sell genoemd. Hierdoor hebben we de omzet zonder de inzet van marketingcampagnes zien verviervoudigen in 2020. Kanttekening hierbij is ook het 'corona-effect'; doordat in 2020 meer mensen de natuur hebben (her-)ontdekt, wisten ook meer mensen de weg naar de webwinkel te vinden en hebben we een sterke stijging in de verkoop van onze wandel- en fietsgidsen gezien. Het bestverkopende product is de wandelroutegids Voetstappenpad, een historische route rondom Hilversum van 25 km lang, die in delen te lopen is. Overige producten in de webwinkel zijn fietsgidsen, doe-pakketjes voor jonge kinderen, kliko-stickers met natuurbeelden en een boek over nazaten van de Erfgooiers.

Topjaar nieuwe donateurs

In 2020 hebben veel mensen de Gooise natuur (her-)ontdekt. Voor ons donateursbestand heeft dat veel goeds betekend. Zonder de inzet van gerichte en doorlopende marketingcampagnes voor donateurswerving hebben we maandelijks ca. vijftig nieuwe donateurs mogen verwelkomen. De meeste donateurs die zich aanmelden zijn Gooise Natuurbeschermers: onze 'standaard' donateursvorm, waarbij mensen maandelijks € 2,50 doneren.

Overige steunvormen waarvoor mensen zich kunnen aanmelden zijn Vriend van de kudde (€ 35,- per jaar), Adoptant van een rund (€ 125,- per jaar) en Adoptant van een schaap (€ 75,- per jaar). Mensen kunnen ons ook steunen met een losse bijdrage naar eigen keuze vanaf € 5,-, een Fonds op naam openen, ons steunen als bedrijf of ons benoemen als erfgenaam. We hebben het aantal donateurs in 2020 weer mogen zien stijgen na een paar jaren van daling (sinds 2016). Iets waar we natuurlijk erg blij mee zijn. We sloten 2020 af met 4.500 actieve donateurs: structurele donateurs en losse giftgevers. In totaal hebben zij in 2020 ruim € 158.000,- gedoneerd.

Nalatenschappen

Het nalaten van een erfenis is een prachtige manier om iets goeds te doen voor de Gooise natuur. Door de vaak significante bedragen kan het Goois Natuurreservaat bijzondere projecten realiseren, soms ook overeenkomstig specifieke wensen van de erflater of in afstemming met zijn of haar nabestaanden. Om mensen te attenderen op de mogelijkheid om na te laten aan het Goois Natuurreservaat is in 2020 een prachtige informatiebrochure ontwikkeld die men gratis bij het Goois Natuurreservaat kan opvragen. De brochure bevat veel sfeerbeelden, de achtergrond en geschiedenis van het Goois Natuurreservaat, de urgentie voor nalaten aan de Gooise natuur en detailinformatie over het opstellen van een testament. Bij dit laatste zijn notarissen uit de regio betrokken.

De ambitie is om, wanneer dit weer mogelijk is uit oogpunt van de coronamaatregelen, tweemaal per jaar een informatiebijeenkomst te organiseren voor geïnteresseerden. Persoonlijke aandacht en nabijheid van de organisatie is voor mensen die overwegen een goed doel in hun testament op te nemen essentieel. Ook om deze reden is de werving van nalatenschappen door het Goois Natuurreservaat kansrijk; wij zijn immers een zeer lokale organisatie met een lange geschiedenis en een uitstekende naamsbekendheid en waardering in de regio.

Stichting Steun

De Stichting Steun Goois Natuurreservaat beheert de gelden die via particulieren, het bedrijfsleven en andere private instellingen ter beschikking worden gesteld ten behoeve van Stichting Goois Natuurreservaat. Voor meer informatie: gnr.nl/stichting-steun.

In 2020 heeft de stichting bij een hertoetsing wederom het CBF-keurmerk gekregen (zie CBF-Erkenningpaspoort).

6. Aankoop

Aankoop bosperceel Monnikenberg

In 2020 heeft het Goois Natuurreservaat het oude landgoedbos op Monnikenberg gekocht. Het gaat om 1,6 hectare bos met veel oude eiken en beuken rondom het stiltecentrum Casella van de zusters Augustinessen. Door de aankoop van het bosperceel is het ruim 40 hectare grote landgoed Monnikenberg geheel in eigendom van het Goois Natuurreservaat gekomen. Daarmee is het landgoed veiliggesteld als natuurgebied en als cruciale schakel in de natuurverbinding tussen het Utrechtse en het Noord-Hollandse deel van de Heuvelrug. Het Goois Natuurreservaat heeft de aankoop betaald uit een bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Totaaloppervlakte

De totaaloppervlakte van het Goois Natuurreservaat is nu 2852,8 hectare, op te delen in de volgende gebieden:

Akker	106,5 ha
Bos	1665,6 ha
Grasland	138,5 ha
Heide	801,3 ha
Water	32,5 ha
Zandverstuiving	33,2 ha

De rest van de totaaloppervlakte is gedefinieerd als 'overig': het gaat hierbij bijvoorbeeld om het grootste gedeelte van sportpark Crailoo, dat bestaat uit gebouwen, wegen en parkeerplaatsen.

**In 2020 heeft het Goois
Natuurreservaat het oude
landgoedbos op
Monnikenberg gekocht.**

---

7. Organisatie

Interne bedrijfsprocessen

In 2020 is de digitale basis van de bedrijfsvoering van het Goois Natuurreservaat verder op orde gebracht. Er is een digitaal pakket geïmplementeerd voor alle HRM-zaken als verlofadministratie en -registratie, onkostenvergoedingen, salarisadministratie en digitale personeelsdossiers. Daarnaast is ook de financiële administratie en de bijbehorende facturenstroom gedigitaliseerd. Zo kregen medewerkers meer inzicht en overzicht in de budgetten binnen onze organisatie. Daarnaast is het intranet nu functioneel.

Er is een plan van aanpak opgesteld voor 2021 waarmee we verder gaan in het digitaliseren van onze processen. We willen in gaan zetten op het ontwikkelen van contract-, document-, project- en relatiemanagement.

Thuiswerken

Inmiddels is het bijna alweer een jaar geleden dat we geconfronteerd werden met corona. Al het kantoorpersoneel werkt sinds die tijd thuis. Toch ging ondertussen het werk, ondanks de lockdown, 'gewoon' door. In onze terreinen, waar het drukker was dan ooit. En thuis, waar kantoorpersoneel hun werk deed, via de computer vergaderden en online contact met elkaar hielden.

Dat was soms best moeilijk. Want juist de dagelijkse, onderlinge contacten maken het werk waardevol. Gelukkig hielden we elkaar door onze gezamenlijke online contactmomenten, zoals het wekelijkse Goois Natuurreservaatkwartiertje en videofilmjes van de boswachters van het werk buiten, op de hoogte.

Integriteitsbeleid

Het Goois Natuurreservaat volgt de personeelsregelingen rond integriteit van de provincie Noord-Holland. We deden al veel om de integriteit van alle stakeholders te bevorderen en dit jaar hebben we nog meer stappen gezet. Zo wordt bij indiensttreding altijd een VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) gevraagd, maar sinds dit jaar volgen we daarbij tevens de aanbevelingen van Goede Doelen Nederland. Ook hebben we dit jaar in de nieuwe inkoopvoorwaarden integriteitseisen opgenomen.

Dit jaar is tevens een begin gemaakt met het vertalen van de provinciale regels naar een samenhangend beleid voor het Goois Natuurreservaat; een aantal procedures lopen in een kleine organisatie anders dan in de provincie. Zo maken wij gebruik van een externe vertrouwenspersoon, kijken we naar de inzet van een externe klachtencommissie en zijn onze werknemers geen ambtenaren. We denken dat het gebruik van onze eigen terminologie de communicatie over integriteit zal vergemakkelijken. Uiteraard blijven de uitgangspunten die de provincie hanteert, overeind. Er zijn dit jaar dan ook geen klachten binnengekomen op het gebied van integriteit.

Vrijwilligers

Het Goois Natuurreservaat heeft afgelopen jaar 422 vrijwilligers gehad die ons hielpen met kleinschalig natuurbeheer, monitoring van flora en fauna, voorlichting en educatie en enkele ondersteunende taken. 79 vrijwilligers zitten in meerdere werkgroepen waarmee het aantal unieke vrijwilligers op 343 komt. Omgerekend in uren zijn dat 14 FTE's waarmee duidelijk is dat ze een substantiële bijdrage leveren aan het beschermen en verzorgen van het ruim 2.800 hectare tellende Goois Natuurreservaat.

Ondanks alle maatregelen konden de monitors van flora en fauna over het algemeen wel doorgaan met hun inventarisatiewerkzaamheden, en er is bijvoorbeeld weer een mooi en zeer volledig nestkastenverslag verschenen. Maar helaas heeft de coronapandemie ook het vrijwilligerswerk danig dwars gezeten.

Er is veelvuldig contact geweest met de coördinatoren van deze werkgroepen en telkens is er een afweging gemaakt of het werk door kon gaan. Daarbij werd meegenomen dat onze vrijwilligers qua leeftijd vaak tot een risicogroep behoren. Individueel kreeg iedereen uiteraard volop de ruimte om een eigen afweging te maken. Er ontstonden allerlei initiatieven om het onderlinge contact vast te houden. Individuele wandelingen, waarnemingen, wetenswaardigheden en natuurervaringen werden veel gedeeld via de mail, via whatsapp-groepen en digitale nieuwsbrieven.

Onze jaarlijkse vrijwilligersmiddag in december kon helaas niet doorgaan. Daarom is er een alternatief gekozen in de vorm van een videoboodschap door Karin Kos (directeur-rentmeester) en Gerard Knoop (bestuurslid en wethouder gemeente Blaricum).

8. Projecten

Dankzij financiële bijdragen van onder andere de Nationale Postcodeloterij heeft het Goois Natuurreservaat in 2020 weer een aantal projecten kunnen realiseren waaronder het uitkijkpunt op de Tafelberg, de nieuwe schaapskooi in Laren en het project volkstuinen Laapersveld. We zijn ontzettend dankbaar voor deze steun. Hiermee kunnen we ons blijvend inzetten voor de bescherming van de Gooise Natuur waar, iedere dag weer, vele mensen van genieten.

Goois Natuurreservaat bedankt de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

Koester ons groene thuis

Goois
Natuurreservaat

Tafelberg

Met de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij die we in 2019 ontvingen hebben we dit jaar het historische uitkijkpunt op de Tafelberg kunnen restaureren. Drie eeuwen geleden was deze plek al een drukbezochte plek en kwamen mensen van ver voor het uitzicht. Het afgelopen jaar hebben weer vele bezoekers van de Gooise natuur van deze bijzondere plek kunnen genieten. Er is een eigentijdse oriëntaertafel gemaakt, de trap werd verplaatst en vernieuwd en de woekerende Japanse duizendknoop op de hellingen van de Tafelberg is aangepakt. Vrijwilligersgroepen doen nu nog belangrijk werk door de planten die toch nog opkomen uit te steken. De vernieuwde Tafelberg is op 14 februari feestelijk geopend door wethouder Verbeek van gemeente Huizen en wethouder Knoop van gemeente Blaricum.

Kijk mee op [Youtube](#).

Schaapskudde weer terug op historische plek

Ook de aankoop van een oude schaapskooi en een manege in Laren is mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij en haar deelnemers. Tot 1968 was een kudde van het Goois Natuurreservaat in Laren gevestigd. De oude historische schaapskooi uit die tijd stond er nog. Dankzij deze extra steun is de kudde is nu terug op deze historische plek, en krijgt een volwaardige moderne huisvesting in de voormalige manege. De schaapskudde zal begin van 2021 van de nieuwe locatie gebruik gaan maken. Het gebruik van de schaapskooi bij groepsverblijf 't Laer in Laren wordt beëindigd.

Kijk mee op [Youtube](#).

Natuurbrug Westerheide

Na realisatie van de diverse natuurbruggen en een grote faunatunnel in het Gooi, resteert er nog één grote opgave om het netwerk van ecologische verbindingzone te completeren en dat is de natuurbrug Westerheide-Zuiderheide. Deze is centraal gesitueerd in het Gooi ter plaatse van de provinciale weg de Hilversumseweg te Laren.

In januari 2020 heeft de provincie een publieksbijeenkomst georganiseerd om het plan te introduceren aan de omwonenden en geïnteresseerden. Tijdens de avond bleek dat er veel andere aandachtspunten leven bij de aanwezigen. Ook is gevraagd of mensen bij het ontwerpproces betrokken wilden worden. Dat heeft geleid tot een groep omwonenden en geïnteresseerden die samen met provincie Noord-Holland, gemeenten Laren, Hilversum en Goois Natuurreservaat willen werken aan een goed ontwerp dat rekening houdt met allerlei aspecten in de omgeving van de locatie waar de natuurbrug kan komen. Deze begeleidingsgroep is inmiddels gestart met haar opdracht.

Volkstuinen Laapersveld terug naar de natuur

Dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij kon het Goois Natuurreservaat de verlaten volkstuinen aan de rand van het natuurgebied Laapersveld saneren en teruggeven aan de natuur. Dit jaar wordt het gebiedje opgeleverd en ingericht met een nieuw wandelpad.

Het project Volkstuinen Laapersveld is bijna voltooid. De tuinen zijn in 2015 samen met het Raabos door de gemeente Hilversum aan het Goois Natuurreservaat overgedragen. In het najaar van 2019 en het voorjaar van 2020 zijn de huurders getraceerd en zijn er gesprekken gevoerd om de volkstuinactiviteiten te beëindigen. Dat heeft ertoe geleid dat alle huurders de tuinen per 1 oktober 2020 hebben verlaten.

In mei 2020 is er een eerste verkennend bodemonderzoek en asbestinventarisatie uitgevoerd. Op basis van deze resultaten is er in juli nog een aanvullend onderzoek uitgevoerd, waarbij er ook een onderzoek naar mogelijke PFAS-vervuiling is gedaan. Begin oktober is gestart met het opruimen en saneren (as-best). Nadat het gehele gebied geruimd en gesaneerd was kon het diepgaander bodemonderzoek plaatsvinden.

HOV en Voltooiing De Groene Schakel

In 2020 is de provincie Noord-Holland samen met aannemer BAM gestart met de realisatie van het HOV-project. Dit project bestaat uit de aanleg van een busbaan tussen Hilversum en Huizen, maar ook uit de aanleg van de natuurbrug Anna's Hoeve, verlegging van de Weg over Anna's Hoeve en andere maatregelen die horen bij de ecologische verbinding tussen Gooi en Utrechtse Heuvelrug (De Groene Schakel). Het Goois Natuurreservaat is hierbij kritisch en constructief betrokken en vraagt aandacht voor goede inpassing, afstemming met het project Voltooiing De Groene Schakel en compensatiemaatregelen.

Provincie Noord-Holland en de gemeente Hilversum en Laren werken samen met het Goois Natuurreservaat aan de voorbereiding van het project Voltooiing De Groene Schakel. In dit project worden natuur- en recreatiemaatregelen gerealiseerd rondom de faunatunnel Monnikenberg en de natuurbrug Anna's Hoeve. In 2020 is de ontwerpfase grotendeels doorlopen. In 2021 start volgens planning de uitvoering.

Hoorneboeg

Gewijzigde projectbenadering in 2020

Het projectplan van 2018 is herzien. Het einddoel (optimaal functionerende natuurverbindingen voor een grotere groep soorten) blijft overeind. De gewijzigde projectbenadering is in de tweede helft van 2020 besproken met de adviesgroep, het bestuur en alle andere betrokken partijen, en geaccepteerd. Begin 2021 wordt de nieuwe projectbenadering verder uitgewerkt in een uitgebreid projectplan en plan van aanpak.

Aanpak op hoofdlijnen

Er is nu een andere aanpak van het project voorgesteld. Het aangepaste project- en uitvoeringsplan kijkt over de projectgrenzen heen. Het plaatst en integreert het project in het bredere beheer van het omliggende natuurgebied. Het doel is om door middel van duurzaam bosbeheer, en gebruikmakend van ecologische processen, tot een beter functionerende natuurverbinding te komen. De manier waarop dit doel wordt bereikt, is veranderd. Door kleinschaliger bosbeheer over een groter gebied wordt het bestaande bos gezonder en divers gemaakt, waarin ook meer ruimte wordt gecreëerd. Zo ontstaan er ook betere condities voor heidesoorten.

Plan Huydecopersweg

Met dit plan wordt natuurontwikkeling en waterberging (piekberging bij extreme neerslag) gerealiseerd op de plaats van de voormalige afrit van de A27. In het ontwerp worden op de plek van de voormalige afrit van de A27 meerdere compartimenten voor waterberging gerealiseerd tussen de lanen van het oude tracé van het verlengde Tienhovens kanaal. En er wordt ruimte gecreëerd voor de ontwikkeling van droge bossen en natte heide met poelen. Bovendien is er rekening gehouden met recreatie door middel van fiets-, wandel- en ruitersporen. De wandelpaden sluiten aan op het bestaande wandelnetwerk en doorkruisen het waterbergingsgebied via dwarslaantjes. In het gebied tussen de waterberging en de A27 slingert een nieuw wandelpad langs heide, langs vennen en door bossen. Dit pad wordt zodanig aangelegd dat bomenkap tot een minimum wordt beperkt.

De betrokken partijen die het projectplan hebben ontwikkeld zijn: RWS (uitvoerder), het Goois Natuurreservaat, de gemeente Hilversum, AGV/Waternet, Vitens en PNH-B&U. Samen met de omgeving is een communicatie- en participatieproces doorlopen en is het project verder voorbereid. Het vergunningentraject is doorlopen en de bestemmingsplanwijziging is voorbereid.

Kinderspeelplekken in de natuur, speelbos Sijsjesberg

Het Goois Natuurreservaat wil kinderen graag meer betrekken bij de natuur. Een speelbos is een goede manier om natuurbeleving te stimuleren en kinderen in contact te brengen met de natuur. Na het succes van speelbos 't Laer wil het Goois Natuurreservaat een tweede speelbos in het noordelijk deel van haar gebied realiseren.

Sijsjesberg is samen met de gemeente Huizen als locatie gekozen. De keuze om op deze locatie een speelbos aan te leggen, stuitte in de omgeving op veel weerstand. Het Goois Natuurreservaat heeft daarom een locatieonderzoek laten uitvoeren naar andere potentiële locaties. Hieruit bleek dat de locatie Sijsjesberg uiteindelijk het meest geschikt was.

Samen met de gemeente Huizen heeft het Goois Natuurreservaat eind augustus 2020 een bewoners-bijeenkomst georganiseerd waarin bewoners hun wensen en ideeën over de vormgeving van het speelbos hebben gedeeld. Deze ideeën en wensen zijn verwerkt in het definitieve ontwerp. Na het vaststellen van het definitieve ontwerp is in Q4 van 2020 gestart met het proces voor de aanvraag van een uitgebreide omgevingsvergunning.

9. Financiën

Balans na resultaatbestemming per 31 december

bedragen x € 1.000

	2020		2019	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	830,5		748,3	
		830,5		748,3
Viottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	835,2		1.144,2	
Liquide middelen	823,1		1.051,8	
		1.658,3		2.196,0
TOTAAL ACTIVA		2.488,8		2.944,3
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Kapitaal	0,4		0,4	
Algemene reserve	194,6		190,0	
Bestemmingsreserves	1.343,4		1.682,7	
Bestemmingsfonds	24,0		20,9	
		1.562,4		1.894,0
Voorzieningen				
Voorziening baggeren	83,4		83,4	
Voorziening personele verplichtingen	191,7		192,2	
		275,1		275,6
Kortlopende schulden				
Crediteuren	337,0		487,3	
Onderhanden projecten	94,7		94,9	
Overige schulden en overlopende passiva	219,6		192,5	
		651,3		774,7
TOTAAL PASSIVA		2.488,8		2.944,3

Staat van baten en lasten naar kostencategorieën

LASTEN (=uitgaven)		jaarrek 2020	gew.begr. 2020	jaarrek. 2019
<i>Personeel</i>				
	Lonen en salarissen	2.576	2.615	1.994
	Overige personeelskosten	121	181	85
	Inhuur	159	149	809
<i>sub-totaal personeel</i>		2.856	2.945	2.888
<i>Bedrijfsvoering</i>				
	Huisvesting	182	189	74
	Automatisering	115	139	70
	Kantoorkosten	68	68	43
	Afschrijvingen	133	171	120
<i>sub-totaal bedrijfsvoering</i>		497	567	307
<i>Algemene organisatiekosten</i>		140	135	380
<i>Beheerlasten</i>		1.687	1.707	1.214
<i>Projecten exclusief personeelslasten</i>				
	Werk derden	880	1.016	497
	Overige uitgaven	0	0	129
<i>sub-totaal projecten</i>		880	1.016	626
Totaal van de lasten		6.060	6.370	5.415
<i>Toevoegingen aan reserves/bestemmingsfondsen</i>				
	Natuurbeheer	7	4	366
	Vervanging materieel RPV	13	0	13
	(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	0	0	65
	Toekomstige investeringen GNR	0	0	0
	Exploitatie Infoschuur	3	0	6
<i>sub-totaal reservemutaties</i>		23	4	450
Totale lasten:		<u>6.083</u>	<u>6.373</u>	<u>5.865</u>
Positief jaarrekening saldo		88		

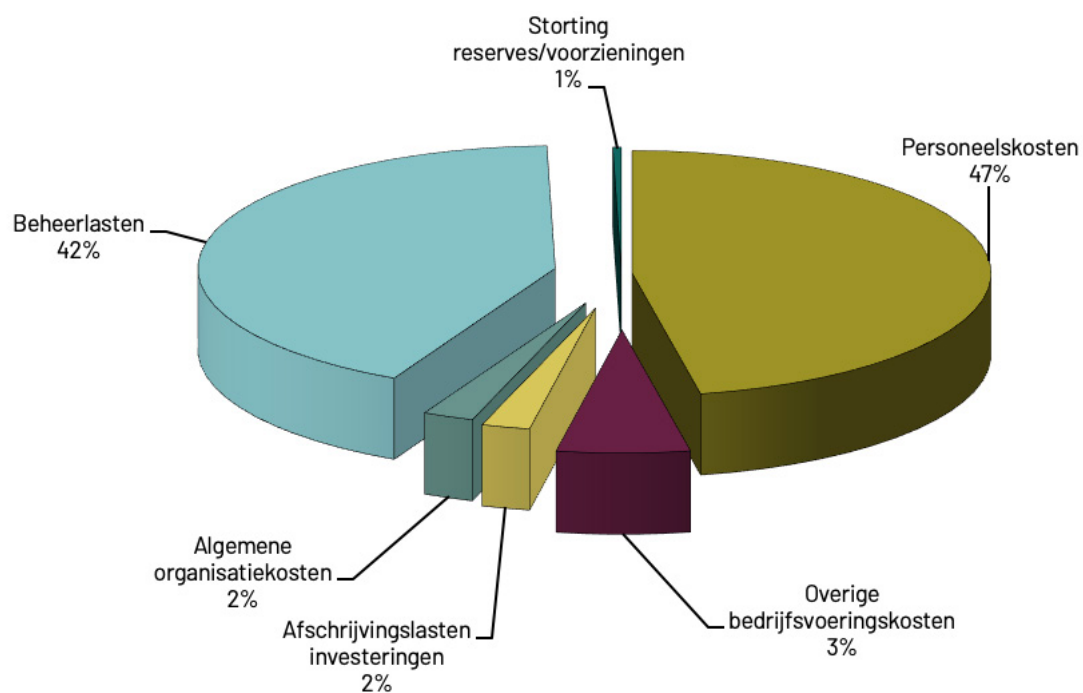

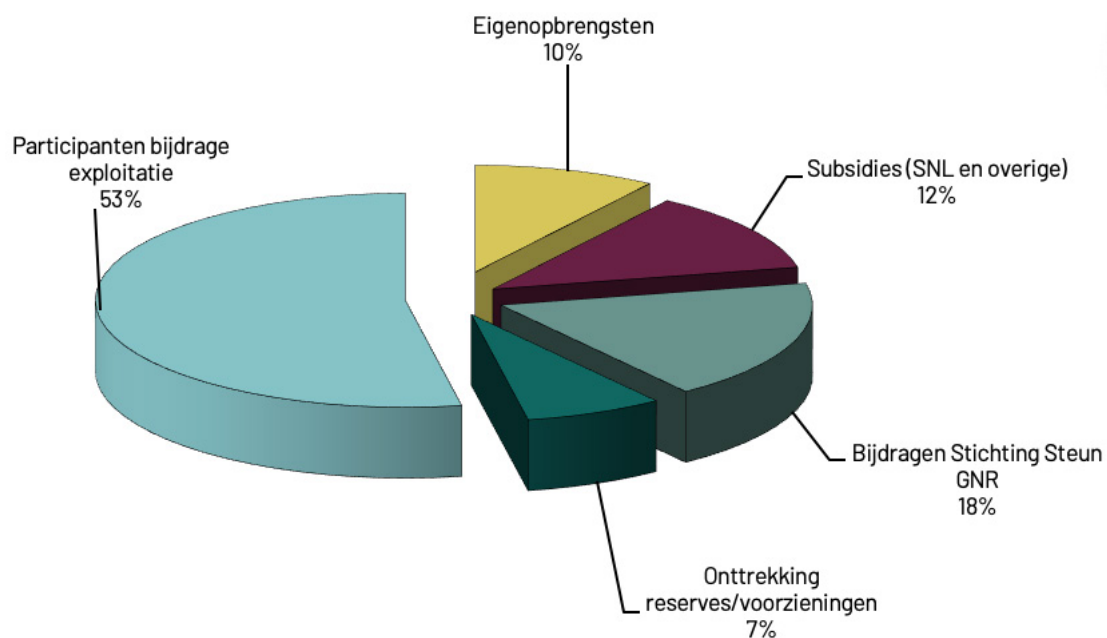
Staat van baten en lasten naar kostencategorieën

BATEN (= inkomsten)	jaarrek 2020	gew.begr. 2020	jaarrek. 2019
<i>Eigen inkomsten</i>			
Huren en pachten	275	258	362
Beheervergoedingen van derden	58	49	51
Overige eigen inkomsten	131	61	360
Eigen inkomsten - fondsenwerving	121	136	1
<i>sub-totaal eigen inkomsten</i>	585	504	773
<i>Subsidies en bijdragen van derden</i>			
Subsidie Natuur en Landschap SNL	700	697	534
Overige subsidies	11	4	3
Bijdrage Steunstichting	121	81	34
<i>sub-totaal subsidies en bijdragen</i>	833	782	571
<i>Projecten</i>			
Bijdragen Steunstichting	1.002	1.200	899
Overheidsbijdragen	0	0	0
Bijdragen derden	44	0	122
Mutatie onderhanden werk	0	0	-2
<i>sub-totaal projecten</i>	1.046	1.200	1.019
Totaal van de eigen baten	2.463	2.486	2.363
Participantenbijdragen	3.265	3.265	3.107
<i>Aanwendungen van reserves/bestemmingsfonds</i>			
Natuurbeheer	224	229	30
Algemene egalisatie reserve	83	147	361
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	85	115	0
Toekomstige investeringen GNR	51	130	0
Exploitatie Infoschuur	0	0	0
<i>sub-totaal reservemutaties</i>	443	622	391
Totale baten:	<u>6.171</u>	<u>6.373</u>	<u>5.861</u>
Negatief jaarrekening saldo			4

Verdeling uitgaven exploitatie en projecten naar kostensoorten

Verdeling inkomsten exploitatie en projecten

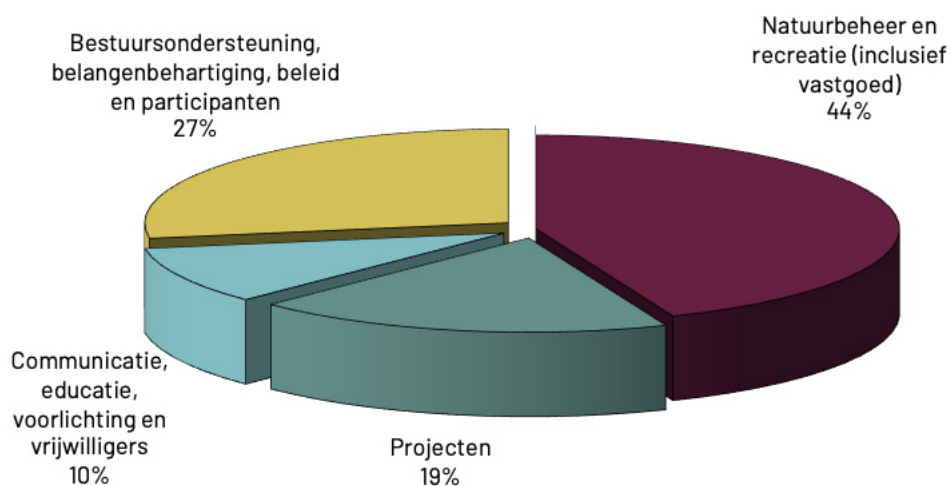

Overzicht van uitgaven en inkomsten per programma

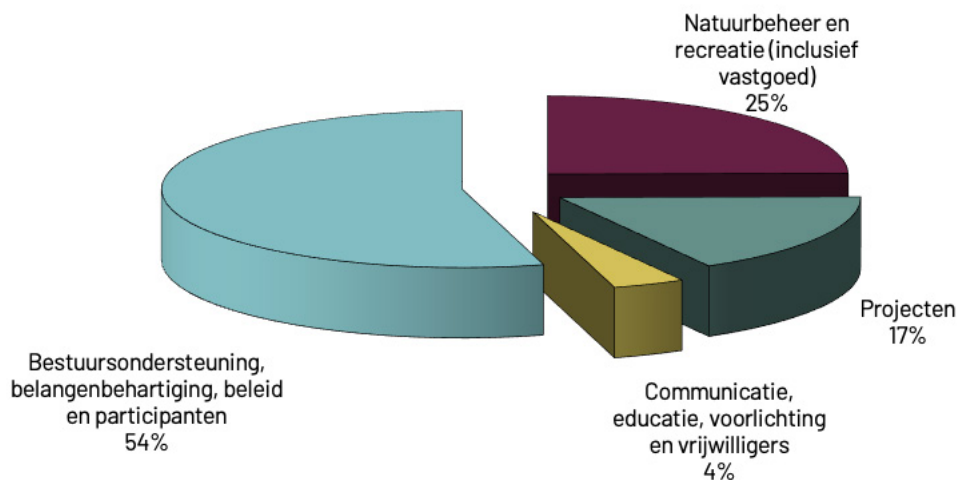
bedragen x € 1.000 (inclusief reserve mutaties)

	uitgaven	inkomsten	saldo
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	2.668,2	1.531,9	-1.136,3
Projecten	1.134,7	1.045,7	-89,0
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	598,4	238,8	-359,6
Bestuursondersteuning, belangenbehartiging, beleid en participanten	1.681,4	3.354,2	1.672,8
	6.082,7	6.170,6	87,9

Uitgaven per programma

Inkomsten per programma

Totale participantenbijdrage 2020

Participanten	Bijdrage regulier beheer		Bijdrage beheer rijwielpaden		2020
Provincie Noord-Holland	€	781.430	€	60.030	€ 841.460
Gemeente Amsterdam	€	312.570	€	-	€ 312.570
Gemeente Blaricum	€	107.530	€	8.520	€ 116.050
Gemeente Gooise Meren	€	554.150	€	17.610	€ 571.760
Gemeente Hilversum	€	866.130	€	29.100	€ 895.230
Gemeente Huizen	€	396.390	€	16.880	€ 413.270
Gemeente Laren	€	107.530	€	7.630	€ 115.160
Totalen	€	3.125.730	€	139.770	€ 3.265.500

Colofon

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001

1200 BA Hilversum

gooisnatuurreservaat@gnr.nl

www.gnr.nl • +31(0)35 6214598

kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Fotografie: Arie van den Hout, Bart Siebelink, Goois
Natuurreservaat, Paul van Eerd.

Vormgeving: o-merel.nl

Wij worden gesteund door:

  @gooisnatuurreservaat

 @mooigooi